

تصویرات یادگیری و عادت‌های مطالعه: مقایسه دیدگاه دانشجویان استعداد‌های درخشان و سایر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان

اعظم حیدرزاده: عضو هیأت علمی، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
بتول تیرگری: عضو هیأت علمی، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی رازی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
منصوره عزیززاده فروزی*: عضو هیأت علمی، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی رازی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
هاجر شفیعیان: کارشناس مرکز توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
بنت‌الهدی ودیعتی: کارشناس مرکز توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
اسمر سعید: کارشناس مرکز توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

چکیده: تصویرات یادگیری و روش‌های مطالعه دانشجویان در یادگیری و پیشرفت تحصیلی آن‌ها و سرانجام سرنوشت شغلی آن‌ها نقش اساسی دارد. مطالعه حاضر با هدف مقایسه تصویرات یادگیری و عادت‌های مطالعه در دانشجویان با استعداد‌های درخشان و سایر دانشجویان علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۶ انجام گرفت. در این پژوهش توصیفی مقایسه‌ای ۵۰۸ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان شرکت داشتند. به‌منظور دستیابی به اهداف پژوهش از پرسشنامه‌های تصویرات یادگیری و عادت‌های مطالعه استفاده شد. اطلاعات پس از جمع‌آوری با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸، شاخص‌های مرکزی و پراکندگی و آزمون تی مستقل آنالیز شدند. سطح معناداری در این مطالعه ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. نتایج نشان داد در مقایسه تصویرات یادگیری بین دو گروه از نظر آماری اختلاف معناداری وجود داشته است ($P = 0/001$) به‌طوری‌که تصویرات یادگیری در دانشجویان استعداد درخشان بالاتر از سایر دانشجویان بوده است. در عادات مطالعه، در برخی ابعاد اختلاف آماری معناداری وجود داشته است ($P > 0/05$). با توجه به یافته‌های به‌دست آمده ارزیابی تصویرات یادگیری و عادات مطالعه در ابتدای ورود به دانشگاه برای کلیه دانشجویان می‌تواند کمک‌کننده باشد و مداخلاتی را جهت تعدیل و یا ارتقای تصویرات یادگیری و عادات مطالعه کلیه دانشجویان صورت گیرد.

واژگان کلیدی: تصویرات یادگیری، عادت‌های مطالعه، استعداد‌های درخشان، کرمان.

***نویسنده‌ی مسؤول:** عضو هیأت علمی، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری مامایی رازی، مرکز تحقیقات پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

Email: forozy@gmail.com

مقدمه

استعدادهای درخشان سرمایه‌های یک جامعه‌اند و توجه به امر آموزش و پرورش استعدادهای بالقوه آن‌ها از وظایف مسؤولان آموزشی در هر کشوری است. شروع قرن ۲۱ حاکی از تغییرات قابل‌ملاحظه‌ای در دیدگاه‌ها نسبت به عوامل تأثیرگذار در آموزش استعدادهای درخشان است (چنگیزی آشتیانی و همکاران، ۱۳۹۱؛ کیم و کی، ۲۰۱۲؛ چنگیزی آشتیانی، ۱۳۹۰). چنین تغییراتی به‌موجب معلومات و اطلاعات جدید و سازمان‌دهی مجدد اطلاعات قبلی پدید آمده است که لزوم انجام تغییرات پایه را برای شناسایی عوامل مؤثر در این زمینه توجیه می‌کند (چنگیزی آشتیانی و شمسی، ۱۳۹۰). دانشجویان تیزهوش یا استعداد درخشان، دانشجویانی هستند که در زمینه هوشی، خلاقیت، هنر، توانایی رهبری یا حوزه‌های تحصیلی ویژه، عملکردی بالاتر از همسالان خود نشان می‌دهند (کیم و کی، ۲۰۱۲؛ کتینکابا، ۲۰۱۳).

در ایران در سال‌های اخیر فعالیت‌هایی در این زمینه آغاز شده است به‌طور مثال مدارس برای آموزش و پرورش دانش‌آموزان تیزهوش اختصاص یافته است. در دانشگاه‌ها با معرفی دانشجویان رتبه بالا به‌عنوان استعداد درخشان در صدد تشویق و جلب و نگهداری این افراد به شکل پویا و فعال هستند. یکی از وظایف کارکنان، محققان و مسؤولان امور آموزشی کشور، شناسایی علل و موانع پیشرفت این دانشجویان است، و باید از به هدر رفتن این سرمایه‌ها جلوگیری به عمل آورند و همچنین در جذب استعدادهای درخشان برنامه‌ریزی صحیح و دقیق انجام دهند (چنگیزی آشتیانی و شمسی، ۱۳۹۰).

در این میان یکی از عواملی که یادگیری دانشجویان را تحت تأثیر قرار می‌دهد، تصورات یادگیری است. تصورات یادگیری عبارت است از؛ دانش و عقاید فرد در مورد یادگیری و پدیده‌های مرتبط با آن مانند دانش و عقاید درباره خود به‌عنوان یادگیرنده، موضوعات یادگیری، فعالیت‌ها و راهبردهای یادگیری، یادگیری و مطالعه در کل و در مورد تقسیم تکلیف بین دانشجویان و مدرس در

فرایندهای یادگیری است (نیگوان و همکاران، ۲۰۱۵). مفهوم یادگیری مجموعه‌ای از باورها در پرورش فرایند یادگیری، استراتژی‌های یادگیری، نتایج یادگیری و نقش یادگیرنده در این فرآیند است (علی و همکاران، ۲۰۱۸) در واقع تصورات یادگیری به‌عنوان عقاید، باور و درک یادگیرنده از یادگیری، تعریف می‌شود (همتی و همکاران، ۱۳۹۶).

پژوهشگران تصورات یادگیری بیان شده را بر روی یک پیوستار سلسله مراتبی به دو دسته تصورات یادگیری سطحی یا کمی و تصورات یادگیری عمیق یا کیفی تقسیم می‌کنند (همتی و همکاران، ۱۳۹۶). شش تصور اصلی یادگیری در فرهنگ‌ها و جوامع مختلف از جمله آمریکا، استرالیا، مالزی شناسایی شده‌اند که عبارت‌اند از: یادگیری به‌عنوان به دست آوردن اطلاعات، یادگیری به‌عنوان به یاد آوردن و استفاده از اطلاعات، یادگیری به‌عنوان وظیفه، یادگیری به‌عنوان فرآیندی که به مکان و زمان محدود نیست، یادگیری به‌عنوان رشد قابلیت اجتماعی و یادگیری به‌عنوان تغییر شخصی (همتی علمدارلو و مرادی، ۱۳۹۴). شش تصور یادگیری به‌صورت سلسله مراتبی است که سه مورد نخست بر جنبه‌های کمی یادگیری تمرکز دارند، در حالی که سه مورد آخر به جنبه‌های کیفی یادگیری و بر روی نقش معانی در یادگیری تمرکز دارند. در واقع یادگیری به‌عنوان به دست آوردن اطلاعات، نشان‌دهنده پایین‌ترین سطح در سلسله‌مراتب تصورات یادگیری است، در حالی که یادگیری به‌عنوان تغییر و تکامل فرد نشان‌دهنده بالاترین سطح در سلسله‌مراتب تصورات یادگیری است (همتی و همکاران، ۱۳۹۶). از مفهوم تصورات یادگیری برای توضیح تفاوت‌ها در عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان می‌توان استفاده کرد (علی و همکاران، ۲۰۱۸) از طرفی پژوهش‌ها نشان می‌دهند که تصورات یادگیری، انگیزه یادگیری، راهبردهای شناختی انتخابی و پیشرفت تحصیلی را تحت تأثیر قرار می‌دهد (همتی علمدارلو و مرادی، ۱۳۹۴).

تیزهوش بیشتر از دانش‌آموزان عادی از مهارت‌های فراشناختی استفاده می‌کنند و مهارت‌های شناختی مؤثرتری را به کار می‌برند (نریمانی و موسی‌زاده، ۱۳۸۹). از طرفی نتایج مطالعه همتی و همکاران در سال ۱۳۹۶ که با هدف مقایسه تصورات یادگیری و عادت‌های مطالعه در بین دانشجویان با استعدادهای درخشان و عادی نشان داد عادت‌های مطالعه مناسب مستلزم تصورات یادگیری عمیق‌تر است (همتی و همکاران، ۱۳۹۶)، علاوه بر این یافته‌ها، مطالعه رضایی در سال ۱۳۹۰ که با هدف رابطه باورهای معرفت‌شناختی و تصورات دانشجویان از یادگیری با رویکردهای سطحی و عمقی انجام گرفت، نشان‌دهنده وجود رابطه آشکار بین معرفت‌شناختی، تصورات یادگیری و رویکردهای عمقی و سطحی یادگیری بوده است (رضایی، ۱۳۹۰). یافته‌های مطالعه همتی و مرادی در سال ۱۳۹۴ که با هدف بررسی ارتباط بین تصورات یادگیری و انگیزه پیشرفت انجام گرفت، نیز نشان داد که رابطه معنی‌داری بین تصورات یادگیری در دانشجویان و پیشرفت تحصیلی وجود دارد (همتی علمدارلو و مرادی، ۱۳۹۴).

دانشجویان علوم پزشکی در مدت طولانی تحصیل خود با انبوه بسیار متنوعی از مطالب و دروس روبه‌رو هستند، که در مقاطع پایین‌تر کمتر با آن‌ها برخورد داشته‌اند و از طرف دیگر حجم زیاد و دشواری اطلاعات جدید پزشکی در رابطه با روش‌های جدید تشخیص و درمان بیماری‌ها، به حافظه سپردن متون علمی پزشکی را کاری دشوار نموده است. از این‌رو، یادگیری تمامی آن‌ها نیازمند صرف زمان و داشتن برنامه درسی منظم می‌باشد. عدم انتخاب روش مطالعه صحیح اکثر دانشجویان را دچار سردرگمی و دل‌زدگی از تحصیل کرده و تا مدت‌ها ذهن آن‌ها را مشغول می‌کند و سبب از بین رفتن انرژی و وقت آن‌ها می‌شود و آنان را به سوی روش‌های نادرست مطالعه سوق می‌دهد (ترشیزی و همکاران، ۱۳۹۲). علاوه بر این با توجه به این‌که تصورات یادگیری و روش مطالعه دانشجویان در یادگیری و پیشرفت تحصیلی آن‌ها و

علاوه بر تصورات یادگیری، عملکرد تحصیلی افراد متأثر از عوامل مختلفی است که یکی از این عوامل، عادت‌ها یا مهارت‌های مطالعه افراد است (هاشمیان و هاشمیان، ۱۳۹۳). عادت‌های مطالعه به مهارت‌ها و عادت‌هایی گفته می‌شود که باعث افزایش انگیزه مطالعه و یادگیری در دانشجویان می‌شود و مطالعه را به مطالعه‌ای مؤثر با بازدهی بالا تبدیل می‌کند (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۶). از طرفی عادت‌های مطالعه تمایل یادگیرنده به یادگیری با یک روش مؤثر و مناسب است که بیانگر توانایی دانشجویان در سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی برای یادگیری-شان است (همتی و همکاران، ۱۳۹۴).

عادت‌ها و مهارت‌های مطالعه دانشجویان اهمیتی ویژه دارد (همتی و همکاران، ۱۳۹۶). مطالعه‌ای مؤثر نیازمند مهارت‌های خاص است که نداشتن این مهارت‌ها مشکلاتی برای دانشجویان به وجود می‌آورد (افشاری ریاضی و همکاران، ۱۳۹۰). فردی در مطالعه مؤثر موفق خواهد بود که هم نسبت به مطالب خواندنی علاقه‌مند باشد و هم بتواند فنون و مهارت‌های مطالعه را به شکل ماهرانه‌ای به کار بندد (هاشمیان و هاشمیان، ۱۳۹۳). مطالعات زیادی در زمینه عادت‌های مطالعه دانشجویان انجام شده است که نتایج آن‌ها بیانگر تأثیر روش مطالعه دانشجویان در یادگیری درسی است برای نمونه فریدونی مقدم و چراغیان (۱۳۸۸) به اهمیت عادت‌های مطالعه در عملکرد و پیشرفت تحصیلی افراد اشاره کرده و برنامه‌ریزی در جهت بهبود روش‌ها و عادت‌های مطالعه دانشجویان و مداخلات در این زمینه را ضروری دانسته‌اند (فریدونی مقدم و چراغیان، ۱۳۸۸).

نتایج بعضی از پژوهش‌ها نشان داده‌اند که دانشجویان استعداد درخشان در مقایسه با سایر دانشجویان، عادت‌های مطالعه مؤثرتری دارند. دانشجویان استعداد درخشان بیشتر از سایر دانشجویان از روش‌هایی مانند تمرین و تکرار، مرور ذهنی، تلخیص، تفکر انتقادی و سازمان‌دهی استفاده می‌کنند و در فرایند یادگیری فعال‌ترند (همتی و همکاران، ۱۳۹۶). همچنین طبق تحقیقی دانش‌آموزان

کسر شد و تعداد نمونه بر حسب جدول مورگان ۴۴۸ نفر برآورد گردید که با توجه به تعداد دانشجویان هر دانشکده نسبت هر یک از دانشکده‌ها محاسبه و تعداد نمونه برای هر دانشکده مشخص شد. نمونه‌گیری به صورت در دسترس با مراجعه دانشکده، خوابگاه‌ها صورت گرفت که سعی شد برای مشارکت حداکثری دانشجویان در ساعت مناسب پرسشنامه‌ها در اختیار دانشجویان قرار گیرد. در این مطالعه علیرغم اینکه کلیه دانشجویان استعداد درخشان ثبت‌نام شده در مرکز استعداد درخشان دانشگاه باید شرکت می‌کردند تنها تعداد ۶۰ دانشجو پرسشنامه‌ها را به طور کامل تحویل دادند، نظر به اینکه آموزش دانشکده اسامی افرادی را که تکمیل نکرده بودند داشت، واحد استعداد درخشان از طریق ارسال پیامک تلگرامی مجدد از دانشجویانی که شرکت نکرده بودند خواست شد تا پرسشنامه‌ها را تکمیل نمایند و این کار دو دفعه انجام شد که تعدادی نهایی همان طور که قبلاً هم ذکر شده به ۶۰ نفر رسید؛ بنابراین در مجموع ۵۰۸ دانشجو (۶۰ دانشجوی استعداد درخشان و ۴۴۸) وارد مطالعه شدند. به منظور دستیابی به اهداف پژوهش از پرسشنامه متشکل از سه بخش؛ اطلاعات دموگرافیک، تصورات یادگیری، پرسشنامه عادت‌های مطالعه استفاده شد.

- فرم مشخصات دموگرافیک شامل سن، جنس، وضعیت تأهل، رشته تحصیلی و... می‌باشد.

پرسشنامه تصورات یادگیری، این پرسشنامه در سال ۲۰۰۲ توسط پردی و هاتی ساخته شده است که دارای ۳۲ گویه و ۶ خرده مقیاس است که عبارت‌اند از: یادگیری به‌عنوان به دست آوردن اطلاعات (۵ گویه)، یادگیری به‌عنوان یادآوری و استفاده از اطلاعات (۹ گویه)، یادگیری به‌عنوان وظیفه (۳ گویه)، یادگیری به‌عنوان تغییر شخصی (۸ گویه)، یادگیری به‌عنوان فرآیندی که به زمان و مکان محدود نیست (۳ گویه) و یادگیری به‌عنوان رشد قابلیت اجتماعی (۴ گویه). پرسشنامه مذکور در مقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت (موافقم تا مخالفم) قرار داشت، نمره‌گذاری سؤال‌ها از ۱ تا ۶ بود و با جمع سؤال‌های هر

سرانجام سرنوشت شغلی آن‌ها نقش اساسی دارد و مواردی هستند که می‌توان آن‌ها را از طریق آموزش بهبود بخشید. لازم است به تصورات یادگیری و عادت‌های مطالعه دانشجویان، بیشتر توجه شود و در جهت اصلاح آن‌ها برنامه‌ریزی شود (همتی و همکاران، ۱۳۹۶) لذا این مطالعه با هدف مقایسه تصورات یادگیری و عادت‌های مطالعه در بین دانشجویان با استعدادهای درخشان و سایر دانشجویان علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۶ انجام شد.

مواد و روش‌ها

این پژوهش مطالعه‌ای مقطعی از نوع توصیفی مقایسه‌ای است که با هدف بررسی مقایسه‌ای تصورات یادگیری و عادت‌های مطالعه در بین دانشجویان با استعدادهای درخشان و سایر دانشجویان علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۶ انجام شد جامعه این مطالعه را کلیه دانشجویان استعداد درخشان و نمونه‌ای از سایر دانشجویان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان تشکیل دادند.

جهت تعیین حجم نمونه آمار دانشجویان در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ از اداره آمار آموزش کل دانشگاه اخذ شده که ۵۰۸۱ بود. طبق آمار موجود در مرکز مطالعات آموزش پزشکی دانشگاه کرمان (واحد استعدادهای درخشان) ۱۲۲ دانشجو در این واحد ثبت نام شده بودند که کلیه آن‌ها وارد مطالعه شدند، لازم به ذکر است که مرکز توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی کرمان واحد استعداد درخشان با توجه به معیارهای اعلام شده از سوی وزارت بهداشت، دانشجویانی که شرایط را داشته باشند ثبت‌نام و اطلاعات آن‌ها را دارند. جهت دسترسی به دانشجویان با ارائه مجوز به واحد مذکور، اسامی دانشجویان استعداد درخشان هر دانشکده به تفکیک به و به آموزش دانشکده‌ها ارسال شد. آموزش دانشکده‌ها طبق لیست با دانشجویان تماس گرفته و جهت تکمیل پرسشنامه از آن‌ها خواسته می‌شد که جهت تکمیل پرسشنامه به آموزش دانشکده مراجعه نمایند. از تعداد کل دانشجویان (۵۰۸۱) ۱۲۲ دانشجوی استعداد درخشان

روش دو نیمه کردن ۰/۶۵ گزارش شد علاوه بر این در مطالعه هاشمی و همکاران در سال ۱۳۹۵ بررسی شده است. بر این اساس پایایی باز آزمون ۰/۸۸، ثبات درونی به روش دونیم کردن ۰/۶۵ و نیز روایی وابسته به معیار ۰/۷۴ گزارش شده است (هاشمی، و همکاران، ۱۳۹۳).

اطلاعات پس از جمع‌آوری وارد نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ شده و سپس با استفاده از شاخص‌های مرکزی و پراکنندگی و آزمون تی مستقل آنالیز شد. سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

یافته‌ها نشان داد که در مجموع زنان ۶۰/۶٪ نمونه‌ها را تشکیل دادند. میانگین سن شرکت‌کنندگان $\pm 21/79$ و ۲۱/۷۸ و ۸۹/۴ درصد مجرد بودند. فراوانی نسبی افراد در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای حرفه‌ای به ترتیب ۴۲/۵٪، ۳/۷٪ و ۵۰/۲٪ بود. دانشجویان رشته‌های مختلف از قبیل پرستاری، مامایی، پزشکی، دندانپزشکی، هوشبری، بهداشت عمومی، علوم آزمایشگاهی، رادیولوژی، اتاق عمل و فوریت‌های پزشکی در مطالعه شرکت کرده بودند.

نتایج این مطالعه همچنین نشان داد میانگین (انحراف معیار) نمره کل تصورات یادگیری در دانشجویان استعداد درخشان $(\pm 19/79)$ و سایر دانشجویان $(\pm 22/91)$ $(\pm 149/74)$ بوده است که از حد متوسط بالاتر است. از طرف دیگر نتایج مربوط به مقایسه بین دانشجویان استعداد درخشان با سایر دانشجویان در زمینه تصورات یادگیری نشان داد که بین دو گروه از نظر آماری اختلاف معناداری وجود دارد ($P = 0/001$)، به طوری که نمره کل تصورات یادگیری در دانشجویان استعداد درخشان بالاتر از سایر دانشجویان بوده است و همچنین در رابطه با مقایسه ابعاد تصورات یادگیری نیز در تمام ابعاد ارتباط آماری معناداری وجود داشته است به طوری که میانگین نمره ابعاد تصورات یادگیری در دانشجویان استعداد درخشان بالاتر از سایر دانشجویان بوده است؛ در خصوص ابعاد تصورات یادگیری یافته‌ها نشان داد که بیشترین میانگین

خرده مقیاس نمره‌های خرده مقیاس‌ها محاسبه شد. حداقل نمرات ۳۲ و حداکثر نمرات ۱۹۲ در نظر گرفته شد به طوری که نمرات بین ۳۲ تا ۸۵ ضعیف، ۸۶ تا ۱۳۹ متوسط و بالاتر از ۱۴۰ خوب در نظر گرفته شد. ضریب آلفا کرونباخ توسط پردی و هاتی در سال ۲۰۰۲ مورد بررسی قرار گرفته است که برای خرده مقیاس‌های یادگیری به عنوان به دست آوردن اطلاعات، یادگیری به عنوان به عنوان یادآوری و استفاده از اطلاعات، یادگیری به عنوان وظیفه، یادگیری به عنوان تغییر شخصی، یادگیری به عنوان فرآیندی که به زمان و مکان محدود نیست و یادگیری به عنوان رشد قابلیت اجتماعی به ترتیب: ۰/۸۳، ۰/۷۹، ۰/۶۷، ۰/۶۴، ۰/۷۶ و ۰/۷۴ گزارش شده است. علاوه بر این این پرسشنامه در ایران توسط همتی و همکاران در سال ۱۳۹۴ روان‌سنجی و پایایی شده است که ضریب آلفا کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۳ گزارش شده است (همتی و همکاران، ۱۳۹۶).

پرسشنامه عادت‌های مطالعه: این ابزار توسط پالسانی و شارما در سال ۱۹۹۱ و توسط کرمی در ایران هنجاریابی شده است. پرسشنامه عادت‌های مطالعه دارای ۴۵ گویه و هشت خرده مقیاس، تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، یادداشت کردن، انگیزش یادگیری، حافظه، برگزاری امتحانات و تندرستی است که به ارزیابی نظر پاسخگویان در یک طیف لیکرت ۳ درجه‌ای (نمره ۲، همیشه یا بیشتر اوقات و نمره صفر برای به ندرت یا هرگز) می‌پردازد و گویه‌های شماره: ۴۱، ۳۷، ۳۶، ۳۴، ۲۶، ۲۴، ۱۵، ۱۳، ۹، ۶ و ۴۲ به صورت معکوس نمره‌گذاری شد. حداکثر نمره در همه حوزه‌ها ۹۰ است و نمره بالاتر نشان دهنده عادت‌های خوب مطالعه است. حداکثر نمره در هر یک از حوزه‌ها عبارت است از: تقسیم‌بندی زمان ۱۰، شرایط فیزیکی مطالعه ۱۲، توانایی خواندن ۱۶، یادداشت‌برداری ۶، انگیزش یادگیری، ۱۲ حافظه ۸، امتحانات ۲۰ و سلامتی ۶ است. روایی و پایایی این پرسشنامه توسط کرمی و همکاران در سال ۱۳۸۷ انجام گرفت و ضریب آلفا کرونباخ با روش باز آزمایی ۰/۸۸ و

در دانشجویان استعداد درخشان به بعد تندرستی و در سایر دانشجویان به بعد یادداشت کردن اختصاص داشته است. علاوه بر این مقایسه میانگین نمره کل عادت های مطالعه نشان داد که بین دو گروه اختلاف آماری معناداری وجود نداشته است ($P=0/15$) این در حالی است که از بین ابعاد عادت های مطالعه، بعدهای تقسیم بندی زمان ($P=0/0001$)، وضعیت فیزیکی ($P=0/01$) و توانایی خواندن ($P=0/0001$) بین دو گروه از نظر آماری اختلاف معناداری وجود داشته است به طوری که میانگین نمره این ابعاد در دانشجویان استعداد درخشان بالاتر از سایر دانشجویان بوده است (جدول ۱).

و انحراف معیار نمره در دانشجویان استعداد درخشان و سایر دانشجویان به بعد یادگیری به عنوان تغییر شخصی و کمترین میانگین و انحراف معیار به بعد دست آوردن اطلاعات اختصاص داشته است.

یافته های مرتبط با عادت مطالعه نشان داد که میانگین نمره عادت های مطالعه در دانشجویان استعداد درخشان و سایر دانشجویان به ترتیب $(\pm 8/31)$ و $(\pm 8/17)$ و گزارش شد که در حد متوسط بوده است. از بین ابعاد عادت های مطالعه بیشترین میانگین و انحراف معیار در دانشجویان استعداد درخشان به بعد توانایی خواندن و در سایر دانشجویان به بعد برگزاری امتحانات اختصاص داشته است علاوه بر این کمترین میانگین و انحراف معیار

جدول ۱: مقایسه میانگین و انحراف معیار عادت های مطالعه و تصورات یادگیری در دانشجویان استعداد درخشان با سایر دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کرمان

آزمون تی		سایر دانشجویان (n=۴۴۸)		دانشجویان استعداد درخشان (n=۶۰)		متغیر	
t	p-value	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین		
۲/۰۵	۰/۰۴	۳/۶۹	۲۱/۳۸	۴/۰۵	۲۲/۶۳	ابعاد تصورات یادگیری	به دست آوردن اطلاعات
۳/۳۹	۰/۰۰۱	۷/۳۳	۴۱/۲۴	۵/۸۹	۴۵/۰۰		یادگیری به عنوان یاد آوری و استفاده از اطلاعات
۲/۰۶	۰/۰۳	۲/۶۶	۱۳/۳۴	۲/۶۲	۱۴/۱۹		یادگیری به عنوان وظیفه
۲/۱۳	۰/۰۳	۸/۰۷	۴۱/۲۳	۸/۷۳	۴۳/۸۹		یادگیری به عنوان تغییر شخصی
۲/۶۸	۰/۰۰۷	۲/۶۸	۱۴/۰۵	۲/۳۳	۱۵/۱۴		یادگیری به عنوان فرآیندی که به زمان و مکان محدود نیست
۴/۶۱	۰/۰۰۰۱	۳/۷۴	۱۸/۴۴	۲/۳۷	۲۰/۲۳		یادگیری به عنوان رشد صلاحیت اجتماعی
۳/۲۷	۰/۰۰۱	۲۲/۹۱	۱۴۹/۷۴	۱۹/۷۹	۱۶۱/۱۰	نمره کل تصورات یادگیری	
۴/۶۱	۰/۰۰۰۱	۱/۸۸	۵/۱۰	۱/۹۴	۵/۴۰	ابعاد عادت های مطالعه	تقسیم بندی زمان
۲/۴۹	۰/۰۱	۱/۷۰	۶/۸۸	۱/۵۷	۷/۵۳		وضعیت فیزیکی
۴/۰۱	۰/۰۰۰۱	۲/۱۵	۸/۲۶	۲/۳۲	۹/۵۹		توانایی خواندن
-۰/۱۸	۰/۸۵	۱/۳۸	۲/۸۶	۱/۴۹	۲/۸۲		یادداشت کردن
-۱/۱۷	۰/۲۴	۱/۹۸	۶/۹۱	۱/۳۷	۶/۶۵		انگیزش یادگیری
۱/۱۹	۰/۲۳	۱/۱۶	۴/۵۰	۱/۲۲	۴/۷۲		حافظه
-۰/۳۳	۰/۷۴	۲/۳۱	۹/۰۵	۲/۴۶	۸/۹۳		برگزاری امتحانات
-۱/۶۳	۰/۱۰	۱/۱۶	۲/۹۳	۱/۱۶	۲/۶۳		تندرستی
۱/۴۱	۰/۱۵	۸/۱۷	۴۶/۵۳	۸/۳۸	۴۸/۳۱	نمره کل عادت های مطالعه	

بین دانشجویان استعداد درخشان با سایر دانشجویان در زمینه تصورات یادگیری نشان داد که بین دو گروه از نظر آماری اختلاف معناداری وجود دارد به طوری که میانگین نمره کل تصورات یادگیری در دانشجویان استعداد

تصورات یادگیری و روش مطالعه دانشجویان در یادگیری و پیشرفت تحصیلی آن ها و سرانجام سرنوشت شغلی آن ها نقش اساسی دارد. نتایج مربوط به مقایسه

رابطه با استادان هم می‌تواند منجر به شکل‌گیری تصورات یادگیری متمایز در استعداد درخشان از سایر دانشجویان شود. اما نتایج مطالعه نتایج مطالعه همتی و همکاران در سال ۱۳۹۶ در بین دانشجویان با استعدادهای درخشان و سایر دانشجویان نشان داد اختلاف معناداری بین دو گروه وجود نداشته است (همتی و همکاران، ۱۳۹۶) که مخالف با نتایج مطالعه حاضر است.

علاوه بر این نتایج این پژوهش در رابطه با مقایسه ابعاد تصورات یادگیری نیز نشان داد که در تمام ابعاد ارتباط آماری معناداری بین دو گروه دانشجویان استعداد درخشان و سایر دانشجویان وجود داشته است به طوری که میانگین نمره‌های ابعاد در دانشجویان استعداد درخشان بالاتر از سایر دانشجویان گزارش بود. از آنجایی که دانشجوی استعداد درخشان احتمالاً از دوره‌های قبل از دانشگاه دارای عقاید و دانش بیشتری نسبت به یادگیری داشته‌اند این خود می‌تواند بر تصورات یادگیری در دوره دانشگاه هم تأثیر گذاشته و ابعاد تصورات یادگیری (یادگیری به‌عنوان به دست آوردن اطلاعات، یادگیری به‌عنوان به یاد آوردن و استفاده از اطلاعات، یادگیری به‌عنوان وظیفه، یادگیری به‌عنوان فرایندی که به مکان و زمان محدود نیست، یادگیری به‌عنوان رشد قابلیت اجتماعی و یادگیری به‌عنوان تغییر شخصی که خود در مجموع همان تصورات یادگیری می‌شود را هم نمره بالاتری بدهند. البته لازم به ذکر است عقیده به خود نیز در بالا بودن تصورات یادگیری و علاقه به مطلب یادگیری هم جزو نیز مؤثر است که احتمالاً دانشجویان تصور مناسبی از خود نیز داشته‌اند. نیگوئن (۲۰۱۵) در این خصوص می‌نویسد عقاید در مورد خود به‌عنوان یادگیرنده نیز در تصورات یادگیری مؤثر است (نیگوئن و همکاران، ۲۰۱۵) در همین راستا نتایج مطالعه همتی و همکاران (۱۳۹۶) در اصفهان نشان داد تفاوت میانگین نمره‌های سایر دانشجویان و استعداد درخشان در تمامی ابعاد تصورات یادگیری به جز بعد یادگیری به‌عنوان وظیفه معنادار بود. به این ترتیب که میانگین نمره‌های سایر

درخشان بالاتر از سایر دانشجویان بوده است در همین راستا مطالعه مشابه یافت نشد با این حال یافته‌های مطالعه کارلو و همکاران در سال ۲۰۰۷ در اسپانیا نشان داد افراد تیزهوش در زمینه راهبردهای یادگیری خودتنظیمی نمره‌های بالاتری از دانش آموزان عادی کسب می‌کنند (کارلو و همکاران، ۲۰۰۷) علاوه بر این یافته‌های مطالعه جانسون و همکاران در سال ۲۰۰۳ در کانادا نیز نشان داد فراگیران تیزهوش در مقایسه با همتایان عادی خود در رویارویی با تکالیف خسته‌کننده از راهبردهای خود انگیزشی بیشتری استفاده می‌کنند (جانسون و همکاران، ۲۰۰۳) همچنین یافته‌های مطالعه همتی و مرادی در سال ۱۳۹۴ در اصفهان که با هدف بررسی ارتباط بین تصورات یادگیری و انگیزه پیشرفت در دانش آموزان انجام گرفت، نیز نشان داد که رابطه معنی‌داری بین تصورات یادگیری در دانشجویان و پیشرفت تحصیلی وجود دارد (همتی و مرادی، ۱۳۹۴) که تمامی مطالعات با توجه به ماهیت مورد بررسی از پژوهش حاضر حمایت می‌کنند در توجیه این نتایج می‌توان این‌طور بیان کرد که تفاوت در تصورات یادگیری دانشجویان با استعداد درخشان و سایر دانشجویان را می‌توان با توجه به تجارب متفاوت آن‌ها هم تبیین کرد، برای مثال دانشجویان استعداد درخشان و سایر دانشجویان حتی از لحاظ امکانات رفاهی و دانشجویی نیز تجربه‌های متفاوتی دارند و دانشگاه امکانات بیشتری در اختیار دانشجویان استعداد درخشان قرار می‌دهد و همین فراهم آوردن تسهیلات آموزشی، پژوهشی و رفاهی در ایجاد انگیزه و پیشرفت تحصیلی سهم بسزایی دارد و می‌تواند رضایت دانشجویان استعداد درخشان را افزایش دهد و موجب شود که تنها به دنبال گرفتن نمره قبولی نباشند، بلکه یادگیری عمیق را مد نظر قرار دهند. همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند که برقراری ارتباط دانشجو با استاد باعث افزایش اعتماد به نفس و انگیزه یادگیری در دانشجو می‌شود و می‌توان گفت از آنجایی که استادان هم به دانشجویان استعداد درخشان توجه بیشتری می‌کنند، این تجارب متفاوت در زمینه

عادت‌های مطالعه دانشجویان با استعداد درخشان به‌طور معنی‌داری بالاتر از دانشجویان عادی است (همتی و همکاران، ۱۳۹۶)؛ که احتمال می‌رود که دانشجویان استعداد درخشان در زمینه عادات یادگیری در بزرگ‌سالی کوشش‌هایی را انجام داده تا روش‌های و عادات مطالعه صحیح‌تر را شناخته و در عادات غیرمعمول فائق آیند در حالیکه سایر دانشجویان این کار را نکردند. اباذری و ریگی می‌نویسند عادات مطالعه در بزرگ‌سالی قابل اصلاح هستند و با کمی تلاش و تحمل و شناخت شیوه‌های بهتر مطالعه می‌توان عادات نادرست مطالعه کنار گذاشت (اباذری و ریگی، ۱۳۹۲).

یافته‌ها نشان داد که از بین ابعاد عادت‌های مطالعه، بعدها تقسیم‌بندی زمان، وضعیت فیزیکی و توانایی خواندن بین دو گروه از نظر آماری اختلاف معناداری وجود داشته است به‌طوری که میانگین نمره این ابعاد در دانشجویان استعداد درخشان بالاتر از سایر دانشجویان بوده است. یافته‌های مطالعه همتی (۱۳۹۶) نیز نشان داد که دانشجویان استعداد درخشان در ابعاد وضعیت فیزیکی، توانایی خواندن، تقسیم زمان در دانشجویان استعداد درخشان میانگین نمره بالاتری را اخذ کردند (همتی و همکاران، ۱۳۹۶) که می‌تواند به این دلیل باشد که برای دانشجویان استعداد درخشان این سه بعد اهمیت بیشتری داشته است که البته نیاز به مطالعه بیشتر در این زمینه می‌باشد از طرفی در توجیه این نتایج می‌توان این‌طور گفت موفقیت‌های تحصیلی که دانشجویان با استعداد درخشان تجربه می‌کنند، منجر به احساس رضایت و انگیزش درونی در آن‌ها شده و موجب می‌شود که بیشتر و بهتر از عادت‌های مطالعه بهره‌گیرند، شاید هم بتوان گفت از آنجایی که دانشجویان موفق، به یادگیری در سطح بالا تعهد نشان می‌دهند و پیشرفتشان را بازبینی می‌کنند، برای رسیدن به اهدافشان انطباق‌هایی در تلاش‌هایشان ایجاد می‌کنند. لازم به ذکر است این مطالعه دارای نقطه ضعفی مانند عدم مشارکت کلیه دانشجویان استعداد درخشان بود که پژوهشگران از طرق مختلف (آموزش

دانشجویان در خرده مقیاس‌های یادگیری به‌عنوان به دست آوردن اطلاعات و یادگیری به‌عنوان به یاد آوردن و استفاده از اطلاعات به‌طور معناداری بالاتر از دانشجویان استعداد درخشان بود. درحالی‌که میانگین نمره‌های دانشجویان با استعداد درخشان در خرده مقیاس‌های یادگیری به‌عنوان تغییر شخصی، یادگیری به‌عنوان فرایندی که به زمان و مکان محدود نیست و یادگیری به‌عنوان رشد قابلیت اجتماعی به‌طور معنی‌داری بالاتر از دانشجویان عادی بود (همتی و همکاران، ۱۳۹۶) که مخالف با نتایج مطالعه حاضر است. تفاوت در نتایج همتی و نتایج حاضر در خصوص ابعاد یادگیری می‌تواند به عوامل متفاوتی که نیاز به پژوهش بیشتر دارد بستگی داشته باشد.

همچنین مقایسه میانگین نمره کل عادت‌های مطالعه نشان داد که بین دو گروه اختلاف آماری معناداری وجود نداشته است. در مرور متون مطالعه مشابه ای یافت نشد. عدم وجود ارتباط معنی‌دار در بین عادات مطالعه و تصورات یادگیری در دانشجویان استعداد درخشان و سایر دانشجویان احتمالاً می‌تواند به این موضوع بستگی داشته باشد که عادات مطالعه از دوران کودکی در افراد شکل می‌گیرد به همین این عادت تا بزرگ‌سالی ادامه داشته و تفاوتی را در بین دانشجویان ایجاد نکرده است اباذری و ریگی (۱۳۹۲) در این زمینه می‌نویسند عادات مطالعه مانند بسیاری از عادت‌های دیگر در دوران کودکی شکل می‌گیرد و عاداتی اکتسابی است (اباذری و ریگی، ۱۳۹۱)، از طرفی عادت‌های مطالعه همان گرایش فرد به یک شیوه یادگیری است که فرد بتواند به‌خوبی مطالب را یاد بگیرد (رانا، ۲۰۱۱). عادات مطالعه کردن تمایل یادگیرنده به یادگیری با یک روش مؤثر و مناسب است که بیانگر توانایی در سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی برای یادگیری‌شان است (ایلوا و فراج، ۲۰۱۹)، ولی نتایج مطالعه همتی و همکاران در سال در اصفهان ۲۰۱۵ نشان داد بین نمره کل عادت‌های مطالعه دانشجویان عادی و استعداد درخشان تفاوت معنادار وجود دارد و میانگین نمره‌های

(IUMS) in 2010, *Iranian journal of medical education*, Vol. 10., No. 5., Pp. 1045-1055. [in Persian]

Calero, MD 2007, Self-regulation advantage for high-IQ children: Findings from a research study, *Learning and Individual Differences*, Vol. 17., No. 4., 328-343.

Çetinkaya Ç 2013, Sakarya science and art center nature education program, *Journal of Environmental Protection and Ecology*, Vol. 14., No. 3A., Pp. 1317-1324.

Changizi Ashtiyani S, Shamsi M, Jalilian V, 2012, A comparison of educational barriers from talented and other students' point of view at Arak University of Medical Sciences in 2011, *Journal of Medical Education and Development*, Vol. 7., No. 7., Pp. 44-57. [in Persian]

Changizi Ashtiyani S, Shamsi, M 2011, Comparison of Talented Students Viewpoints and other Students towards Educational Problems in Arak University of Medical Sciences, *Research in Medical Education*, Vol. 3., No. 2., Pp. 9-18. [in Persian]

Fereidounimoghadam M, Cheraghian B, 2009, Study Habits and Their Relationship with Academic Performance among Students of Abadan School of Nursing, *Strides in Development of Medical Education*, Vol. 6., No. 1., Pp. 21-28. [in Persian]

Hashemi GS, Sanagoo A, Azimi M, 2017, The Relationship between Study Habits and Ambiguity Tolerance with Hyperactivity in Graduate Students Azad University of Gorgan. *Development Strategies in Medical Education*, Vol. 4., No. 2., Pp. 15-26. [in Persian]

Hashemian M, Hashemian A, 2014, Investigating study Habits of Library and Information Sciences Students of Isfahan University and Isfahan University of

دانشکده‌ها و ارسال پیامک تلگرامی، ولی با توجه به اینکه مطالعه مقطعی بود و شرکت در مطالعه نیز آزاد بود پژوهشگران با همیت تعداد شرکت‌کننده مطالعه را به اتمام رساندند. احتمالاً اگر در یک گردهمایی پرسشنامه‌ها جهت تکمیل پخش می‌گردید میزان شرکت‌کنندگان بیشتر می‌شد.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج پژوهش حاضر در زمینه تصورات یادگیری و ابعاد آن در دانشجویان و با در نظر گرفتن اهمیت و نقش تصورات یادگیری در فرایند یادگیری، موفقیت تحصیلی و سرانجام موفقیت شغلی پیشنهاد می‌شود دانشگاه‌ها در آغاز ورود دانشجویان به دانشگاه، برای دانشجویان جدیدالورود، راهنمایی‌های آموزشی مؤثر جهت فراگیری و اصلاح تصورات یادگیری فراهم سازند.

قدردانی

این مقاله برگرفته طرح پژوهشی با کد اخلاق مصوب IR.KMU.REC.1396.2539 و تحت حمایت مالی دانشگاه علوم پزشکی کرمان می‌باشد. پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از دانشجویان و معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان که امکان انجام این پژوهش را فراهم نمودند صمیمانه تشکر و قدرانی نمایند.

References:

- Abazari Z, RIGI T 2013, Study habits and skills of students in Zahedan University of Medical Sciences, Iran, *Health Information Management*, Vol. 9., No. 6., Pp. 848 - 861. [in Persian]
- ALI, R 2018, Nature of Conceptions of Learning in a Collectivistic Society: A Qualitative Case Study of Pakistan, *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, Vol. 14., No. 4., Pp. 1175-1187.
- Ashrafi Rizi H, Taheri B, Khoshkam, Z 2011, A Survey on Level of Students' Familiarity with Studying Methods in Isfahan University of Medical Sciences

- Narimani M, Mousazadeh, T 2010, A comparison between the metacognitive beliefs of gifted and normal children, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Vol. 2., No. 2., Pp. 1563-1566. [in Persian]
- Negovan V, Sterian M, Colesniuc, GM 2015, Conceptions of learning and intrinsic motivation in different learning environments, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Vol. 187, No. 2015., Pp. 642-646.
- Rana, SA 2011, Comparison of Study Habits and Academic Performance of Pakistani British Students, *Pakistan Journal of Social and Clinical Psychology*, Vol. 9., 21-26.
- Rezaei, A 2011, Relationship between epistemological beliefs and conceptions of learning in students with surface-and deep-learning approaches, *Advances in Cognitive Science*, Vol. 13., No. 1., Pp. 1. [in Persian]
- Torshizi, M 2013, Study habits in students of Birjand University of Medical Sciences, *Iranian Journal of Medical Education*, Vol. 12., No. 11., Pp. 866-876. [in Persian]
- Medical Sciences, *Iranian Journal of Medical Education*, Vol. 14, No. 9., Pp. 751-757. [in Persian]
- Hemati Alamdarloo G, Moradi, S 2013, The relationship between students' conceptions of learning and their academic achievement, *Psychology*, Vol. 4., No. 1., Pp. 44-49. [in Persian]
- Hemati, G 2015, Comparing the Conceptions of learning and Study Habits between Talented and Normal Students, *Psychology of Exceptional Individuals*, Vol. 5., No. 18., Pp. 45-69. [in Persian]
- Ilieva IP, Farah, MJ 2019, Attention, motivation, and study habits in users of unprescribed ADHD medication, *Journal of attention disorders*, Vol. 23., No. 2., Pp. 149-162.
- Johnson, J 2003, Development of mental attention in gifted and mainstream children: The role of mental capacity, inhibition, and speed of processing, *Child development*, Vol. 74., No. 6., Pp. 1594-1614.
- Kim KJ, Kee, C 2012, Gifted Students' Academic Performance in Medical School: A Study of Olympiad Winners, *Teaching and learning in medicine*, Vol. 24., No. 2., Pp. 128-132.

Learning Conceptions and Study Habits: Comparative Insight Of Talented and Other Students of Kerman University of Medical Sciences

Aazam Heidarzadeh: Faculty member, Department of Medical-Surgical Nursing, School of Nursing and Midwifery, Geriatric Research Center, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.

Batol Tirgari: Faculty member, Department of Medical-Surgical Nursing, Razi School of Nursing and Midwifery, Nursing Research Center, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Mansoorah Azizzadeh Forouzi*: Faculty member, Department of Medical-Surgical Nursing, Razi School of Nursing and Midwifery, Nursing Research Center, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Hajar Shafiean: Expert of Development Center of Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Bentolhoda Vadiati: Expert of Development Center of Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Esmr Saeid: Expert of Development Center of Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Abstract: Learning conceptions and Study methods of students play an important role in learning, educational achievements and finally in their profession. Hence, present study aimed to compare the learning conceptions and study habits in talented and normal students of Kerman University of Medical Sciences in 2018. In this descriptive-comparative study, 508 students of Kerman University of Medical Sciences participated. Three questionnaires were used for data collection, demographic characteristics, learning conceptions, and study habits. Then, data were analyzed by SPSS software version 18, central indexes and dispersion tests, independent t-tests. Data analysis revealed the significance level in this study that it was considered 0.05. In comparison of learning conceptions and learning habits between two groups, there were significant differences; learning conceptions in talented group was more than the normal group ($P= 0/001$). In term of learning habits, there was significant difference between two groups in some of the learning habits ($P<0/05$). According to the findings, the evaluation of learning conceptions and habits in admission time can be helpful, and therefore, interventions to modify or promote leaning conception and study habits should be done.

Key words: Conceptions of learning, Study Habits, Talents students, Kerman.

***Corresponding author:** Faculty member, Department of Medical-Surgical Nursing, Razi School of Nursing and Midwifery, Nursing Research Center, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Email: forozy@gmail.com